

Laborista Esperantisto

15DE JAARGANG No. 11 — 1 NOV. 1946
VERSCHIJNT MAANDELIJKS
ABONNEMENT f 2.25 PER JAAR. LOSSE NUMMERS f 0.20. VOOR LEDEN GRATIS

Adres Redactie: Middenweg 226, Amsterdam (Oost). Administratie en Secretariaat van de Bond van Arbeiders-Esperantisten: F. L. E. Postbus 8002 — Postgiro Amsterdam 331133.

ORGAAN VAN DE BOND VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN F.L.E.
IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

TALENCHAOS IN UTOPIA?

Men heeft meermalen in ons blad kunnen lezen, hoe bekende Nederlandse geleerden zich over een internationale taal hebben uitgelaten. Laten wij eens zien wat Mevrouw Henriëtte Roland Holst daarover zegt in een van haar laatste boeken: Een overgang tot het socialisme.
De schrijfster behandelt in het kort de maatregelen, die genomen moeten worden bij de inrichting van een socialistische maatschappij.
Over talen zegt zij daar het volgende:

De levende talen zijn in de laatste tijd op de middelbare scholen lelijk in het gedrang gekomen, het minst op de meisjesmulo, het ergst op de hogere burgerscholen. Maar ook de leerlingen van de lycea kunnen in de derde of vierde klasse, in de regel nog geen frans of engels verhaal vlot lezen. Het is geen onredelijke eis, dat in de school der Toekomst alle leerlingen op hun zeventiende jaar tenminste twee moderne talen vlot kunnen lezen, schrijven en spreken. Dit is gemakkelijk bereikbaar, wanneer men, evenals vroeger in de Franse school gewoonte was, in de vierde klasse met het onderwijs in een vreemde taal begint en dit zo spoedig mogelijk in het medium van die taal geeft. De meeste kinderen leren gemakkelijk talen en daar de maatschappelijke ontwikkeling in internationale richting gaat en reeds in de overgangstijd naar het socialisme veel gereisd zal worden en er veel internationale besprekingen en congressen zullen worden gehouden, zal talenkennis onmisbaar zijn. Naast het Engels als wereldtaal komen daarvoor vooral in aanmerking Frans, Russisch, Spaans, Italiaans en een der Skandinavische talen, terwijl kennis van het Duits wenselijk blijft om zijn filosofie en en klassieke literatuur.
Elke taal verwijdt de geestelijke horizon en dwingt de mens in zeker opzicht in de huid van een ander volk en een andere beschaving te kruipen.
Op gymnasia zal de studie der klassieke talen wel hoofdzaak blijven. Inplaats van het Grieks, zou men aan de leerlingen, die dit wensen, gelegenheid kunnen geven het Sanskriet of het Chinees te bestuderen, de talen van de oudste beschavingen in de wereld, die tot heden voortbestaan.

Tot zover wat volgens Mevrouw Roland Holst wenselijk is in een socialistische maatschappij. Het is zeer zeker spijtig, dat een groot socialistisch kunstenares, die tal van internationale congressen heeft bezocht en daar natuurlijk de ondervinding zal hebben opgedaan, dat het voor velen niet gemakkelijk is zich uit te drukken in een andere taal, zich nu op zulk een wijze uit.
Geen enkele taal is *gemakkelijk* te leren, integendeel. Zelfs voor een der gemakkelijkste zal men jaren van studie nodig hebben, om tot enig praktisch resultaat te komen.
Ons standpunt inzake het Engels als wereldtaal is bekend, wij hebben er niets aan toe te voegen. Het spijt ons, dat de internationaal bekende socialiste het niet nodig heeft gevonden er de aandacht op te vestigen, dat er voor het oplossen van de talenchaos maar één mogelijkheid is, de internationale taal Esperanto.
Tal van geleerden hebben haar doeltreffendheid aangetoond. Duizenden arbeiders, over de gehele wereld verspreid, propageren het Esperanto met vuur, overtuigd dat de tijd zal komen, dat een ieder deze taal zal spreken! Aan Henriëtte Roland Holst is dit alles nietszeggend voorbijgegaan. Wanneer háár wens in vervulling zou gaan, dan zou de talenchaos nog groter worden dan zij reeds is. Hopen wij, dat deze kunstenares zich meer heeft laten leiden door de kunst en daardoor onvoldoende aandacht heeft geschonken aan de positie van Esperanto.

Wij zijn onzen vriend P. v. d. Plank erkentelijk voor bovenstaande bijdrage, waardoor ten overvloede bevestigd wordt, hoe ontstellend ver de intellectuele socialisten, zijn komen te staan van — zo al niet boven — de arbeidersklasse! Het zij hier gezegd, door mij, die meer dan dertig jaar geleden reeds haar partijgenoot was en — vermoedelijk — nog is. Op de velerlei verschijnselen daarvan mogen wij hier niet ingaan. Het citaat uit het boek van onze grote dichteres is, helaas, getuigenis genoeg.
Men herleze het en vrage zich af: Stelt men zich de toekomststaat voor als een surrogaat van die van heden? En tevens: Welk vreemde talenonderricht en welk onderwijs in 't algemeen zij de arbeidersklasse toebedeeld? Want in het hierboven aangehaalde is sprake van H.B.S., Lycea, Gymnasia en de school der Toekomst, waarin alle leerlingen op hun zeventiende jaar, tenminste twee talen vlot moeten kunnen beheersen. En dan volgt een heel program van wenselijke talenkennis, wij zouden haast zeggen, om van te duizelen.
Wij zijn als socialist en idealist nog nuchter genoeg aan deze toekomstmuziek niet veel waarde te hechten. En wij geloven ook niet, dat den arbeiderskinderen deze beschavingsmogelijkheid geboden wordt.
Men zal ons tegenwerpen, dat immers thans reeds velen die aanleg tonen te bezitten, in staat gesteld worden middelbaar en zelfs hoger onderwijs te genieten.
Ja zó ver heeft de arbeidersbeweging het al wel gebracht. Misschien mogen wij deswege tevreden zijn, maar toch niet voldaan.

De realiteit.

Zo lang wij nog van die socialistische maatschappij verwijderd zijn, hebben we te maken met de realiteit van het heden. En die is, gelijk een medewerker in het „Weekblad" van de A.N.D.B. het terecht schetst, bij de behandeling der schoolopleiding, dat niet enkel de prestaties van een leerling bepalen of deze de H.B.S. etc. zal bezoeken. Buiten de event. betaling van leermiddelen, komen daar bij de kosten van onderhoud, kleding, zakgeld en de niet te verwaarlozen factor, van derving van het inkomen, dat het arbeiderskind zou genieten, als het een vak koos!
En een arbeider die meer dan één kind heeft zal, als hij besluit er één meer onderwijs te laten genieten, de

anderen niet achter willen laten blijven. Ieder kent de families, waarbij, helaas, om financiële redenen, maar een of een enkele van het gezin de gelegenheid deelachtig werd van beter onderwijs, ten koste van broers of zusters.
Ondanks die z.g. gelijkstelling, weggelegd nochtans slechts voor de kinderen der iets beter betaalde arbeiders of uit kleine gezinnen, treft men nog slechts een klein percentage arbeiderskinderen bij het middelbaar onderwijs aan.
Dit tonen de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek, in genoemd orgaan en andere bladen gepubliceerd, een overzicht van de sociale milieu's waaruit de leerlingen van het middelbaar en hoger onderwijs afkomstig zijn. Men onderscheidt drie milieu's, n.l. het hogere, middelbare en lagere. Van dat hoog en laag hoeven wij niet op te merken wie daaronder gerangschikt zijn, als wij weten, dat tot de middengroep gerekend worden: onderwijzers, middenstanders en middelbaar administratief en technisch personeel.
De statistiek ziet er dan als volgt uit:

Milieu's:	Hogere	Middelb.	Lagere
Gymnasium	50%	40%	10%
H.B.S. A	15%	53%	32%
H.B.S. A-B	20%	54%	26%
Lyceum	40%	43%	17%

Bekijkt men slechts de laatste kolom, dan is commentaar welhaast overbodig. Van de leerlingen der gymnasiums is slechts 10% afkomstig uit wat men in grote trekken de arbeidende klasse kan noemen, van de beide H.B.S.-en ongeveer 1/3 (hierin tekent zich iets meer de evolutie af) en van de Lyceumbevolking 17%.
Men bedenke evenwel, dat hier slechts sprake is van de *schoolbevolking* en niet van percentages der gehele bevolking.
In werkelijkheid gaat slechts 5% van de leerplichtige jeugd naar een middelbare school. Tot deze 5% behoren allen uit de bovenste bevolkingslaag en een groot deel van de middenlaag. De rest vormt dan de arbeidersjeugd. Ruim 57% verlaat de school om dadelijk in het arbeidsproces te worden opgenomen.
Het is met deze categorie, waarvan wij zouden wensen, dat men zich daar wat meer mee bezig hield. Het is verre van ons te veronderstellen, dat het middelbaar of hoger onderwijs niet mede in een socialistische maatschappijbeschouwing zou moeten worden betrokken.
Wij tonen slechts aan, dat het onderwijs in vreemde talen op de school onvoldoende is en als er een uitbreiding aan wordt gegeven, als door Mevr. Roland Holst wordt gewenst en door velen wordt bepleit, komt er helemaal niets van terecht. Reeds nu blijft het grootste deel der bevolking van talenonderricht verstoken; dat zelfs niet één taal onderwezen krijgt.

Geen intellectuele verrijking.

Bij uitbreiding van het aantal taalvakken, komt er nog minder van de talen*kennis* terecht en zal er zeker geld noch tijd overblijven, om de overige bevolking deugdelijk onderricht in een vreemde taal te verschaffen. Want:

Wie geen vier talen spreekt en schrijft, zegt E. Tas in „de Groene", telt hier als beschaafd mens niet mee en wij zijn daarmede een uitzondering, zo geen unicum onder de naties. Maar, vervolgt hij, we zijn ook uniek in het verwaarlozen van het onderwijs in de eigen taal en letterkunde. Men zal zeggen, dat dit logisch en de keerzijde van onze veelgeroemde polyglotterie is. Maar deze keerzijde is veel te donker en bestrijkt ook dat taalvirtuozendom zelf. Want het blijft bij virtuozendom, het aanleren van wat kunstgrepen, grammatica en enig vocabulaire. Het inzicht komt achteraan of blijft uit. De Nederlanders, sinds jaar en dag als taalkampioenen bekend, trekken uit hun inspanning niet het culturele profijt dat deze zo verdient. Dan zouden ze namelijk niet „talen" leren en een plank vol vreemde grammatica's in hun boekenkast hebben, maar een ondergrond, taalbewustzijn „„Talen" zijn niet „de taal". De taal, dat is de moedertaal.
De vreemde taal wordt zo goed als nooit „de taal". Zij is bedacht, in het beste geval gesubstitueerd. Zij welt niet op, zij mist kleur en beweging, wordt zelden kernachtig. Zij schakelt het individu niet op natuurlijke wijze in de gemeenschap. Zij is meer phonograaf dan telefoon. De vreemde taal stelt een cultuurfunctie buiten werking, namelijk die van de goede verstaander. Het contact met de omgeving wordt minder intens, de sociale aansluiting gebrekkiger. Het gedurige gebruik van een vreemde taal (niet als extraatje, maar als hoofdschotel of zelfs Eintopfgericht) betekent geen intellectuele verrijking, maar voor de meesten een psychische verarming. Men weet meer, maar men drukt minder uit. De zeldzaamheid van gevallen als Conrad en Istrati bevestigt dit.

Deze uitingen, meer gehoord van deskundigen, zouden maar tot één conclusie kunnen leiden, n.l. die van den niet minder bevoegden Dr. Damsté, op ons Utrechts Propaganda Congres van 7 Sept. j.l., dat Esperanto worde onderwezen op de school. Niet enkel dus voor de kinderen der mindergegoeden in onze maatschappij, maar voor allen, omdat Esperanto niet enkel voldoet als internationale verkeerstaal, maar het onderwijs daarin ook een deugdelijke ondergrond vormt voor eventueel ander vreemde talen onderricht en bovendien tot betere kennis van de eigen taal.
Zou de heer E. Tas, evenals Dr. Damsté deed, zich op de studie van Esperanto hebben toegelegd, dan zou zijn betoog in „de Groene" niets aan waarde behoeven te verliezen.
Want hetgeen wij van zijn hand aanhaalden, betekende geen aansporing om geen vreemde talen te leren, maar integendeel om het beter te doen. Het heeft geen zin, zegt de heer Tas terecht, om talen te leren, hetzij moderne of klassieke, zonder taal te kennen.
Juist! Wij krijgen nog wel eens de gelegenheid te bewijzen, dat het leren van Esperanto **niet** de kennis van eigen taalregels verwaarloost, doch — en daar zijn duizenden arbeiders-esperantisten het levend voorbeeld van — de belangstelling en kennis van eigen taalconstructie vergroot.
Dr. Damsté, zelf onderwijsman, betuigde schaamte, namens het hoger en lager onderwijs, dat Esperanto niet reeds op de school is ingevoerd en zo lang veronachtzaamd werd. Jaren lang had hij besteed aan de studie van vreemde talen en had daarin onderwijs gegeven, terwijl er zulk een bewonderenswaardig gemakkelijk te leren en voldoening gevende taal als het Esperanto bestond.
Zes jaren lang wordt bijna 1400 uur op het gymnasium besteed aan de studie van Latijn, Grieks, Frans, Duits en Engels, waarna men nog geenszins die talen beheerst. En dat terwijl het Esperanto reeds na een goede 50 uur onderricht iemand in staat stelt, zich met het buitenland te verstaan.
Dr. Damsté is niet de enige onderwijsman die zo spreekt. Ieder die met het Esperanto kennis maakt zal zijn conclusie delen en nog vele andere argumenten voor Esperanto er aan toevoegen.
Vele internationale congressen, bijeenkomsten en conferenties van welke aard ook, zijn daar om te bewijzen, dat geen talenonderricht iets vermag om zich rechtstreeks met elkaar te verstaan. Terwijl, ook al zijn het vergaderingen van arbeidersorganisaties, in deze dan nog meestal het „intellect" vertegenwoordigd is.

Afdeling Enschede 30 jaar

Wij komen zo langzamerhand vanwege onze ouderdom toe aan jubilea. De 30e Aug. j.l. vierde een onzer actieve afdelingen, de afd. Enschede, haar 30-jarig bestaan. In de vorige oorlog ving zij haar moeilijke taak aan, om deze onvermoeid na deze oorlog voort te zetten. Aan activiteit heeft het haar nimmer ontbroken en de kern bleef de afdeling van jaren her trouw. In die drie decennia heeft zij talloze esperantisten gekweekt en nog meer cursisten ingeschreven. Zij heeft moeten strijden tegen de onbekendheid met ons streven en onwetendheid omtrent het Esperanto. Thans weet ieder wat Esperanto is, dat heeft onze afdeling Enschede in haar stad en omgeving bereikt. Zij staat thans mede voor de moeilijke taak, die bekendheid met ons doel en streven om te smeden tot actieve deelname aan ons grote werk in het belang van de vrede, die gediend wordt door de internationale banden, welke slechts de esperantisten gegeven zijn aan te knopen en te onderhouden. Dat zij zich dit doel bewust is, blijkt wel uit de grootse propaganda welke onze afdeling Enschede ondernam, door de uitgave van een jubileum-nummer van haar afd. orgaan, in groot formaat gedrukt en in 10.000 exemplaren, verspreid.

De Esperanto-Literatuur in vogelvlucht

„Is er ook wel eens wat verschenen in Esperanto", is zo de gebruikelijke vraag van degenen die welwillend genoeg zijn om aan te nemen, dat Esperanto een bruikbare taal is. Want niet waar, een taal zonder literatuur is toch eigenlijk een arme taal. Natuurlijk laat je iemand dan wel eens een boek zien en als zo iemand je dan ook het plezier doet om een stand op een Esperanto-tentoonstelling te bezichtigen, dan is er al veel gewonnen, misschien zelfs een cursist.
Voor zulk een tentoonstelling, die in vele plaatsen reeds verscheidene jaren wordt ingericht tegen het begin der cursusperiode, werd meermalen gepoogd officiële belangstelling te wekken. De sceptici wilden we overtuigen, redacties van grote en kleine bladen werden uitgenodigd welke, evenals vakverenigings- en andere besturen, deden als struisvogels.
En nu verscheen er een boekje, dat zo'n tentoonstelling van Esperanto-literatuur als het ware thuis bezorgt. Het is een bescheiden boekje, niet omvangrijk, zoals ook de Esperanto-literatuur niet uitgebreid is. Maar wij maken daar met een gerust hart melding van. Want wat er is en wat er in toenemende mate verscheen is een overtuigend bewijs, dat Esperanto *meer* is dan enige andere taal, *meer* vermag dan welke taal ook. Het geheim zit in zijn internationaliteit.
In welke andere taal verschenen werken van schrijvers uit diverse landen, tenzij vertaald en slechts een enkele maal rechtstreeks in de vreemde taal geschreven?
De gebruikelijke weg om een werk in een andere taal te vertalen is, dat de vertaling ter hand genomen wordt door iemand die de vreemde taal kent en het werk in zijn eigen taal overzet. Het zal niet voorkomen, dat bijv. een Noor een werk uit zijn taal overbrengt in het Nederlands. Maar die Noor is wel in staat de literatuur van zijn land te vertalen in Esperanto. Daarom zijn de vertalingen in het Esperanto, welke een landgenoot van den schrijver of schrijfster en soms deze zelf levert, van groter waarde dan die welke een niet-landgenoot in een andere taal overbrengt. Vertalingen uit de tweede hand, dus vertaald naar een ander vertaling komen eveneens veelvuldig voor, als het een weinig door literatoren begrepen taal is. Vele Russische werken werden in Nederlands uit het Duits vertaald.
Niet hierop legt het boekje de nadruk. Men wil gegevens, feiten. En ieder die van deze tentoonstelling van feiten zonder vooroordeel kennis neemt, zal moeten toegeven, dat er meer gepubliceerd is in Esperanto dan hij voor mogelijk gehouden had.
En dat onze Esperanto-literatuur niet nog omvangrijker is, wijte men aan de literatoren, die in 't algemeen wel sympathie hebben voor Esperanto, maar behalve een enkele, de behoefte niet voelen om zich de taal eigen te maken. Dat er nochtans auteurs waren die hun producten in Esperanto schreven en vele goede vertalers, dat wordt men bij het doorbladeren wel gewaar. Helaas zijn er twee belangrijke Nederlandse auteurs overleden en kunnen zij niet meer persoonlijk getuigen van hun symphatie voor Esperanto. Hun uitingen blijven ten bewijze daarvan bewaard. En hun in Esperanto vertaalde werk wordt over de *gehele wereld* gelezen. Welk een genoegen beleven wij niet van de vertaling in het Esperanto van A. M. de Jongs, Het Verraad, waarvan wij in recensies in buitenlandse Esperanto-bladen lezen, hoe men daar in vreemde landen het Brabantse dorpsleven geniet en van die heerlijke naïve Merijntje. Dat had onze grote schrijver nog eens moeten beleven hoe zijn naam ver buiten onze grenzen bekend werd en niet slechts in een enkel groot land.
Ook dat leest men niet in het boekje van onzen vriend de Bruin. Maar het wekt deze stemming op bij hen, die ontvankelijk zijn voor de mogelijkheden welke een echte internationale taal biedt.

* * *

In 1889 komt het eerste Esperanto-blad uit en in 1928 waren er reeds 700 bladen en tijdschriften verschenen. Vele verdwenen, andere kwamen, maar nog altoos verschijnt er een belangrijk aantal. *En zij worden gelezen!* Twee wereldoorlogen hebben een zo jonge, veel tegenstand te overwinnen hebbende beweging, niet kunen vernietigen, wel haar werk doen stagneren. Want wij zijn de enige beweging die haar vertakkingen heeft in *alle* landen, het meest kwetsbaar, maar daarom ook onvernietigbaar.
Poesjkin en Dickens werden in 1895 vertaald en daarna volgen langzamerhand de vertalingen elkaar op. En, de laatste cijfers zijn alweer van 1928, 33 jaar later zijn er 600 werken vertaald en verschenen 100 orginele. De cijfers zijn al verouderd. Want veel kwam na die tijd uit; in ons land juist sinds 1928.
De bibliotheek van de U.E.A. bestond in 1932 uit 7900 nummers en het Internationale Esperanto-Museum te Wenen, gelukkig gered, bevat ruim 6000 boeken en brochures. Mocht bij de opkomst der Esperanto-literatuur de critiek ondergeschikt zijn aan de zo zeer gewenste uitbreiding dier literatuur, heden ten dage gelden strenge vormen voor publicisten en vertalers.
Oorspronkelijke romans en novellen worden vermeld van een Estlands auteur, van den bekenden Duitsen uitgever en schrijver Ellersiek en van den in Esperantokringen welbekenden Hongaarsen dichter en schrijver Julio Baghy verscheen er zelfs een twaalftal. Nog andere Duitsers en Hongaren worden opgesomd, en zo treft ons een internationaal gezelschap van Esperantoschrijvers, behalve uit Duitsland en Hongarije, van België, Nederland, Zweden, Polen, Bulgarije, Rusland, Oostenrijk, Frankrijk, Engeland en zelfs van een Chinees.
Bij de Engelse auteurs blijven even onze gedachten vertoeven, als we vermeld zien een boekje van omtrent 200 bladzijden, dat niet onverdienstelijk geschreven blijkt door een veelbelovend Esperantist, een jongen van 14 jaar, dat het leven der geëvacueerde kinderen uit Londen beschrijft, maar de verschijning in druk van zijn werk niet beleefde. Hij stierf, 15 jaar oud, in 1945.
Daarentegen schreef een Amerikaan op 87 jarige leeftijd nog een novelle, nadat hij zich sinds 1912 met de vertaling van een groot aantal boeken had bezig gehouden.
Opvallend is, dat juist de Engelse schrijvers een meerderheid van het internationale gezelschap vormen.
De Bruin somt ze niet enkel maar op, in enkele regels kenschetst hij de auteurs en hun werk, juist voldoende om er een indruk van te krijgen.
Dat de kleine Johannes van v. Eeden vertaald werd en Koelie van Szekely-Lulofs, een Jef Last en A. M. de Jong e.a. Nederlanders, spreekt evenzeer van zelf als de bonte rij van bekende grootheden en onbekende anderen, wier werk voor Esperantisten toegankelijk werd en daardoor eerst recht internationaal bekend. Om die mindere goden uit grote landen, zowel als om de goede auteurs uit minder bekende talen, is het Esperanto van zo onschatbare waarde. Want daarmee eerst recht komt hun werk over de grenzen en dringt door tot in de kleinste plaats in verre streken.
Verschillende hoofdstukken volgen nog na de greep welke wij in de eerste gedaan hebben. En deze lokken niet minder tot beschouwend overzien van de inhoud.
Zouden wij nu van de leidende figuren in de arbeidersbeweging de erkenning mogen verwachten, dat de Esperantobeweging haar bestaan bevestigd heeft en recht heeft op volledige medewerking, opdat nog de tegenwoordige generatie de vruchten plukt van de lang genoeg vertraagde invoering van Esperanto in het internationale verkeer?

Onze eerste reis na de oorlog naar Zweden

We zijn het nog niet vergeten, hoe in de beruchte oorlogswinter het Zweedse volk een klein lichtstraaltje toverde in onze wanhopige harten.
Hoe er voor het eerst, na maanden, weer een glimlach verscheen op de verbeten gezichten, omdat we onze kinderen op een extra boterham konden tracteren. En vooral hoe groot de morele steun was, die hun stoffelijke gave ons bracht.
Gaarne hadden wij dank gebracht, spontaan en wat minder officieel, maar het talenverschil was een beletsel. Welke Nederlander spreekt Zweeds, welke Zweed Nederlands? Voor ons, esperantisten, bestond die mogelijkheid gelukkig wel. Direct na de oorlog zochten of hernieuwden wij het contact met onze Zweedse kameraden.
We vertelden hen in onze correspondentie van de ellende die hier geleden werd; die schier ondragelijk was, totdat uit Zweden de helpende hand werd toegestoken.
Hoe we met dankbaarheid hadden gedacht aan onze Zweedse vrienden en kennissen, waarvan we zeker wisten dat ze actief aan deze hulpactie hadden deelgenomen.
Breng onze dank over aan al uw vrienden en kennissen, schreven we, en we zonden een boek of een mooie plaat van ons land. „Als je behoefte hebt om te bedanken, waarom kom je dan niet zelf?", schreven zij terug.

NAAR ZWEDEN.

En zo gebeurde het, dat wij een uitnodiging ontvingen om deel te nemen aan de internationale zomercursus voor Esperantisten, welke in het dorpje Jursla, nabij Norrköping zou worden gehouden van 14 tot 20 Juni 1946. Want bij de Zweedse esperantisten is grote bewondering en sympatie voor het Nederlandse volk.
De 12e Juli vertrokken wij plm. 16.30 van Schiphol en landden om 19.40 te Malmö, met een tussenlanding te Kopenhagen.
Men was daar van onze komst op de hoogte en we werden door pl.m. 20 kameraden zeer hartelijk ontvangen. Onder hen bevonden zich twee **Bulgaarse** spoorweg**esperantisten** die na een reis van 3000 K.M. per railautobus in Zweden waren aangekomen. Zij waren in Trälleborg gehuisvest en hadden 40 K.M. per fiets afgelegd om ons te verwelkomen.
In het tuinhuis van onzen vriend Norman werden we getracteerd op koffie en Zweedse lekkernijen. Men betuigde in levendige gesprekken zijn vreugde over het hernieuwde contact en informeerde naar oude bekenden. Er werd gelachen en gezongen en tot slot dankten wij in gevoelvolle woorden namens de Amsterdamse Spoorwegesperantisten voor de geboden hulp tijdens en na de oorlog.
Tegen middernacht vertrokken we per trein naar Norrköping, waar we in de vroege ochtend werden ontvangen door den voorzitter der plaastelijke Esperantogroep, en onzen ouden trouwen vriend en collega Per Tandlund, die zijn ontroering nauwelijks meester was.
Zeven jaar geleden had hij ons hier ook afgehaald. Wat was er veel gebeurd in die tijd. Met hoeveel zorg hadden zij steeds de sombere berichten over Nederland gevolgd. Maar nu was dat alles voorbij en konden we weer in vrijheid met onze buitenlandse kameraden van gedachten wisselen.
Nog dezelfde avond gingen we per fiets naar het zomerveblijf der Norrköpingse esperantisten. Hier, in de villa Granebö (dennehut) gelegen in de mooie bossen van Kolmärden vond de vacantiecursus plaats. Er waren 45 deelnemers uit 9 landen. Docenten waren de bekende schrijvers Stellan Engholm van Zweden. Dr Szilasky van Hongarije en ir. R. Kapper van Estland.
Behalve uit alle delen van Zweden waren er deelnemers uit Denemarken, Noorwegen, Finland, Bulgarije, Polen en Nederland.
Het geheel was schitterend georganiseerd en er heerste een prettige ongedwongen sfeer. Er werd uitsluitend Esperanto gesproken, zodat er na enkele uren geen verschil in nationaliteit merkbaar was. **Opnieuw ondervonden wij. dat Esperanto niet slechts een taal, maar een wonder is.**
Zondagsmorgens werd de cursus officieel geopend, waarna de docenten en buitenlandse gasten een korte begroetingsrede konden uitspreken.
Van deze gelegenheid maakten wij gebruik om de aanwezigen te vertellen van onze vreselijke nood in de laatste oorlogswinter en de diepe indruk die de hulp van het Zweedse volk bij de Nederlanders heeft achtergelaten.
Men luisterde ontroerd. Velen waren hun aandoening niet meer meester. Later toonde men ons vol trots de foto's der bloeiende tulpenparken, het geschenk van Nederland, dat in schoonheid alle verwachtingen had overtroffen. Nederland had op sympathieke wijze zijn dank betuigd. Men vond het jammer, dat onze rechtstreekse dankbetuiging niet in grotere kring kon worden uitgesproken. Het moest in de krant.
's Woensdags werden wij inderdaad uitgenodigd op het redactiebureau van „Norrköpings Tidningar" voor een interview, dat de volgende dag op de voorpagina was afgedrukt onder het hoofd: „Hollanders zeggen: Wij moesten U eigenlijk allen kunnen bedanken!"
Hierin wordt onder meer gezegd: „Wij danken onze Esperantokameraden voor de persoonlijke hulp die zij hebben geboden en alle andere Zweedse vrienden die aan de hulpactie voor Nederland hebben meegewerkt, omdat deze hulp niet slechts van materiële, maar bovenal van zeer grote morele waarde is geweest. Wij hadden geen voedsel, geen gas en geen licht meer en velen waren de wanhoop ten prooi. En in die donkere tijd kwam de Zweedse hulp, die ons weer de kracht gaf om vol te houden tot het einde. Ofschoon wij daartoe geen opdracht hebben, weten we zeker, dat we de gevoelens vertolken van het Nederlandse volk."
Voorts vragen omtrent de wederopbouw, de rantsoenen van thans, en de Esperanto-beweging in Nederland tijdens en na de oorlog. Reeds op Dinsdag en Woensdag waren er artikelen in het zelfde blad verschenen over de cursus in Jursla en de eerste Esperanto-uitzending uit Norrköping.

* * *

Zoals de ontvangst was geweest, zo was ook ons verblijf in Zweden. Bij een rondrit door Norrköping met een speciale tram was de bestuurder een esperantist. Meermalen werden wij voor een bezoek uitgenodigd bij Esperantisten en niet-Esperantisten.
Bij een van deze bezoeken waren er bloemen geschikt in de Nederlandse kleuren en er prijkte een heerlijke taart op tafel met de Nederlandse vlag en een grote Esperantoster van suiker.
In het Esperantohuis Granebö heerste steeds een feestelijke stemming. Geen verschil in rang of stand, geen verschil in nationaliteit was merkbaar. Naar de traditie van het huis noemden we ekaar Stellan, Frans, Rein, Olga, Sigrid of Sonja. Hier in deze „rondo familia" voelde ieder zich thuis en het is moeilijk te zeggen of het de lezingen, de gezellige maaltijden of de ontspanningsavonden waren, die het hoogtepunt van de dag vormden.
Zo hebben we, na 5 jaar van haat en vernietiging, wederom een periode van eerlijke, oprechte vriendschap en verbroedering beleefd. **Dank zij Esperanto!**

J. Lok en K. de J.

OPROEP!

Speciaal bestemd voor de leden van de Bond van Arbeiders Esperantisten F.L.E. tussen 17 en 25 jaar!

Beste Vrienden,

Voor jullie is het soms wel eens wat vervelend om lid te zijn van onze bond, met doorgaans oudere leden. Je kunt je jeugdig enthousiasme niet uitleven en dat ergert je soms. Wij weten dit en zochten een oplossing. Zij is natuurlijk gevonden. Zaterdag 14 Sept. werd in Amsterdam een comité opgericht, om zich speciaal bezig te houden met het organiseren van bijeenkomsten, weekends, kamperen, enz.
Aan jullie nu het woord!!
Zend zo spoedig mogelijk een briefkaart of je ook van de partij bent en je ontvangt van ons nadere berichten. Wacht niet, kijk de kat niet uit de boom, maar doe het nu! Als we allen samenwerken komt de zaak prima voor elkaar!
Tezamen zorgen we voor: adressen van buitenlandse vrienden, kampen, fiets- en zwemtochten, enz.
Dat ook jullie mee zullen werken vertrouwt het JEUGDCOMITÉ

(Junularkomitato)

Hans Hinrichs, voorzitter, Wageningen.

Piet Bakker, secr.-penningm. Langereis A 31, Hoogwoud, Noord Holland.

Bram Korff, A'dam.
Ru Bossong, Zuilen.

MALKLARA LEĜO EN BRAZILO.

La Esperantaj gazetoj anoncis du inter si kontraŭajn asertojn pri Esp-o en Brazilo: (1) Esp-o estis malpermesata en la gazetoj kune kun la fremdaj lingvoj; (2) Nur Esp-o kaj la Portugala lingvo estis permesataj en la Brazilaj gazetoj. La afero estas tiel: La leĝo deklaras, ke nur en la nacia lingvo oni povas eldoni gazetojn en la lando, kaj ĉiuj gazetoj en *fremdaj* lingvoj devis ĉesi aŭ nur aperi en la Portugala lingvo. (= la lingvo en Brazilo).
Esperanto ne estas fremda lingvo, sed neŭtrala. Ĉu Esperanto do estis malpermesata aŭ ne?
Antaŭ kelka tempo la Brazilaj juĝistoj interpretis tiun malklaraĵon kaj decidis, ke Esperanto estas permesata, ĉar la spirito de la leĝo celas, eviti la formadon de fremdaj centroj en la lando, sed la Esp-istoj ne estas fremduloj, nek povus formi centrojn kontraŭajn al la Brazilaj interesoj.
Sekve, Esperanto neniam estis malpermesata en Brazilo.

(I. Gomes Braga en „Rondo").

PAROLADO

de Prof G. Waringhien el Tours, farita la 7an de Septembro 1946a en la Kongreso por la Propagandado de Esperanto en Utrecht. (Nederlando)

Estimataj Gesinjoroj,
Antaŭ ol komenci mian temon, estu al mi permesite danki la organizintojn de tiu ĉi ceremonio, ke per sia invito ili ebligis al mi revidi vian belan landon, pri kiu mi konservis neforgeseblan memoron, kaj al kiu mi sentas min ligita per fadenoj pli fortikaj ol simpla vidama turismo, per ia sentimentala parenceco kaj spirita afineco.
Viaj sampatrianoj petis min veni ĉi tien esprimi mian juĝon pri Esp.-o kaj klarigi, kial mi, universitatano kaj profesoro pri klasikaj lingvoj, defendas la opinion, ke Esp-o, kiu estas nek la unika, nek la plej moderna kandidato al la ofico de internacia komprenilo, estas tamen la sola, kiu havas ŝancojn triumfi, kaj kiu, mi esperas, triumfos.
Mi ne volas, kaj mi ne povus, en la mallonga daŭro de ĉi tiu parolo, esplori ĉiujn detalajn demandojn pri la fleksebleco, pri la vortriĉo, pri la klaro kaj precizo de Esp-o; tion oni povus pli trafe fari per via patra lingvo, kaj krome tio estus tre malmulte utila por mia celo, ĉar ĉiuj tiuj belaj kvalitoj, kiujn mi jus citis, servus ja por nenio, se la ilin posedanta lingvo estus nur ia kabineta elpensaĵo simila al tiu fama ĉevalino de Rolando, kiu havis ĉiujn bonajn ecojn — krom tio, ke ĝi estis mortinta. La ĉefa afero ŝajnas al mi pruve kaj klare konstatigi, ke *Esp-o definitive transpasis la fazon de eksperimento kaj provado, kaj ke ĝi estas ne nur vivipova, sed jam vivanta lingvo.*
Unu granda franca medicinisto, Claude Bernard, iam difinis la vivon „la tutaĵo de la fortoj, kiuj luktas kontraŭ la morton". Tiun difinon, mi opinias, oni povas transporti de la biologio al la lingvistiko. Lingvo estas vivanta tiel longe, dum ĝi havas la kapablon rezisti al la centrifuga tendenco, kiu ĝin puŝas al disdialektiĝo — aŭ, por pli science paroli — dum en la spiritoj de ĝiaj parolantoj la konscio pri la kolektiva kohereco estas pli klara kaj pli etika, ol la egoismaj tendencoj al lingva partikularismo. Nu, en la jam duoncentjara historio de Esp.-o, estis unu kriza momento, en kiu tiuj du malaj fortoj kontraŭstaris unu la alian. En la jaro 1908a unu franca filozofo, Louis Couturat, iniciatis reformon de Esp-o laŭ aprioriaj principoj kaj el logistika vidpunkto; li apogis sin sur pli malpli efektiva delegacio de internaciaj asocioj kaj altiris al sia projekto, poste nomata IDO, kelkajn el la esp-istaj ĉefoj, interalie la plej eminentan post Zamenhof, s-ron Louis de Beaufront. La reformoj aplikitaj en la projekto Ido estis relative malmultaj kaj unu duona horo sufiĉis por ilin lerni — tiel ke esp-isto povis facile kompreni idiston, kaj reciproke. Kaj tamen la projekto tute kaj rapide fiaskis: jam ekde la morto de Couturat kaj de Beaufront plu ne estis parolo pri Ido kaj tion oni ŝuldas al la fakto, ke nerimarkite Esp-o estis malvolviĝinta ĝis plena aŭtonomio, ke ĝi ne plu estis ia provtuba kombinaĵo inter la manoj de kelkaj eksperimentantoj, sed ke ĝi fariĝis la komuna posedaĵo de jam granda publiko da simplaj uzantoj.
De Beaufront ne konsciis, ke evoluigadon de Esp-o, tute same kiel tiun de ia natura lingvo, povis de tiam efektiviĝi ne la decidoj de individuaj gvidantoj, sed nur la kolektiva sento de ĉiuj ĝiaj parolantoj aŭ skribantoj. Kiel humore rimarkis Profesoro Jirkov „la interesoj de la kolektantoj de poŝtmarkoj triumfis super tiuj de la filozofoj kaj lingvistoj".
De tiu kruca momento, neniu plu parolis pri reformoj en Esp-o, ĉar ĉiuj bone komprenis ke Esp-o estis akirinta tiun spiritan inertoforton, kiun oni nomas la lingva tradicio, kaj kiu donas al la naturaj lingvoj ilian stabilecon kaj kontinuecon. Stabileco kaj kontinueco estas ja la du veraj kriterioj de la vivkapablo de lingvo, kaj ilin ambaŭ plene kontentigas nia Esp-o. Jen kial la morto de ĝia kreinto, se ĝi afliktis la esp-istojn, neniel afekciis Esp-on mem. Jen kial, post la perturboj kaŭzitaj de du mondmilitoj, Esp-o retrovas sin hodiaŭ ĉiam verda kaj florpreta, jen kial oni povas sentime komisii al ĝi la gravan rolon de internacia lingvo, sen ia risko, ke kapricaj ŝanĝemoj venus iam endanĝerigi ĝian sekuran konstantecon.
Favore al tiu oficialiĝo de Esp-o militas multaj argumentoj, kiujn ĉiu racie pensanta homo povas facile eltrovi mem. Mi ne ripetos do ĉi tie la ĝurditajn pledojn pri la dezirateco kaj avantaĝoj de internacia lingvo. Cetere la diskutoj en la Organizo de la Unuiĝitaj Nacioj kaj en la Pariza Packonferenco tre sufiĉe montris la urĝan neceson de tia solvo. Kiam oni travivis kvarhoran kunsidon, okupitan nur de duonhora referaĵo kaj de ĉiuj ĝiaj tradukoj, retradukoj kaj mistradukoj, oni plene konscias pri la neebleco fari en tiaj kondiĉoj efektivan kaj bonan laboron. Tamen pri du punktoj mi volus insisti, kiuj en la pasinta tempo ne prezentis tian saman gravecon kiel en la nuna, kaj, kiuj alportas hodiaŭ pluajn motivojn por akceli la elekton de internacia lingvo.

* * *

La **unua** estas la tre malfavoraj cirkonstancoj, kiuj peze malfaciligas la intelektan laboron. Sekve de la milito, la prezo de la papero kaj de la presado tiel altiĝis, ke — almenaŭ en niaj malfeliĉaj plagitaj landoj — fariĝis preskaŭ neeble presadi aŭ represadi sciencajn verkojn: la malgranda nombro de ilia aĉetontaro ne povas kovri la grandon de la eldonkostoj. Ĉu tio ne estas vera domaĝo, ke multaj valoraj verkoj estas nun tiel sufokitaj, dum, se ili estus rekte publikigitaj en ia oficiala internacia lingvo, ili povus facile trovi rimedojn por aperi? Kaj tio estas des pli bedaŭrinda, ĉar la nuna situacio de la scienca aŭ teknika libroeldonado povas daŭri pli longe ol oni unuavide supozus. Ĝi dependas, efektive, ne sole de la pasantaj postmilitaj viVoĝenoj; ĝi ja dependas de pli potenca, pli ampleksa faktoro: la mond-ekonomio emas stabiliĝi je la nivelo de la merkato en la grandegaj nacioj, kiuj disponas tre vastan teritorion, tre diversajn naturproduktojn kaj tre abundan konsumantaron. En tia mondo, konstruita laŭ la normoj de Usono, de Sovetio aŭ de la Brita Imperio, la mezgrandaj landoj estos pli kaj pli malfavorigitaj; pli kaj pli grandan parton de siaj produktofortoj ili devos dediĉi al la necesega vivteno, kaj des pli malgrandiĝi la sumojn rezervatajn al la intelektaj bezonoj. En iliaj buĝetoj kaj bilancoj, la parto de la spirito estos pli kaj pli oferita al tiu de la materio. Frapanta ekzemplo estas en mia lando la enciklopedioj. En la dua duono de la 19a jarcento aperis en Francio tri enciklopedioj:
l' Encyclopédie Moderne en 27 volumoj finpresitaj en 1863, la Grande Encyclopédie en 31 volumoj, finpresitaj en 1902 kaj le Grand Dictionnaire Universel en 17 volumoj finpresitaj en 1890. Nu, de tiu epoko, la teorio de la relativeco, la esploroj pri la atomoj kaj kiom multaj eltrovoj, kiujn mi ne povas citi, tiel revoluciis la homajn sciojn; la politikaj kaj ekonomiaj skuegoj, aliflanke, tiel perturbis la aspekton de la socia vivo, ke ĉiuj ĉi ŝanĝiĝoj nepre necesigus fundan revizadon de la enciklopedioj aperintaj antaŭ la komenco de nia jarcento. Kaj tamen neniu franca entrepreno estis sufiĉe fortika por porti la elspezojn de unu nova eldono; kaj dum la Brita Enciklopedio povis liveri dekunuan ĝisdatigitan eldonon, dank' al sia mondskala publiko, la francoj devas malhavi tiun malhaveblan laborinstrumenton. Nu, tiu situacio estas la sama en preskaŭ ĉiuj niaj landoj kaj ĝi povas nur akriĝi. Se la adopto de Esp-o ne venas ebligi vastan kunfandadon de ĉiuj tiuj liliputaj legantaroj en unulingvan vastegan publikon, kiu povas elporti la kostojn de eĉ tre teknika publikigado, mi timas, ke la intelektaj verkoj iom post iom putriĝos en la tirkestoj de la senhelpaj eldonistoj, kaj tiamaniere iom post iom malaltiĝos la kulturnivelo en niaj okcident-eŭropaj landoj — aŭ la sciencistoj kutimiĝos redakti siajn verkojn en angla aŭ rusa lingvo, kaj tiel same ankaŭ malaltiĝos la okcident-eŭropa kulturnivelo.

* * *

Ĉar — kaj ni estas nun alkondukataj al **la dua punkto** kiun mi aludis ĉi-antaŭe — ĉar la alia danĝero estas, ke, ĉe la kolosaj malfaciloj, kiujn ĉiuflanke estigas la lingvodiverseco en mondo, kiu gigantpaŝe fariĝas ekonomika unuaĵo, la du grandaj nacioj, aŭ pli ĝuste naci-blokoj, kiuj dividas inter si la globon, *Usono kaj Sovetio, celos altrudi sian nacian lingvon kiel internacian perilon al ĉiuj malgrandaj ŝtatoj*, kiuj pli malpli volonte eniros en ilian influosferon. Tio eble povus esti rigardata de iuj kiel ia bono, se temus pri cedo de naciisma spirito aŭtaŭ vere internacia, aŭ pli ĝuste sennacia terskala spirito; sed en la nun minacanta konjunkturo, tute ne pri tio estas la afero! Temas kontraŭe pri ensorbado de malgrandaj naciaj kulturoj en unu grandan naciismon, kiu ne nur ne kapablos konservi iliajn bonajn kvalitojn, estante mem ia vulgariganta kaj heterogena intermiksaĵo, sed ankaŭ multigos kaj intensigos iliajn malbonajn kvalitojn, kontribuante al la starigo de du gigantaj ŝovinismoj unu antaŭ la alia. Kaj ni paĝis sufiĉe kare por scii, kion signifas por la etuloj la antagonismo de tiaj kolosoj!
Mi esperas, ke vi bone, serioze konsideros tiun aspekton de la demando, kaj mia sola deziro estas, ke el inter vi voĉo pli aŭtoritata ol la mia resendu al la intelektularo kaj politikuloj de via lando mian alarmokrion. Ne sensperte mi parolas, la afero urĝas kaj ne restas tempo por perdi!
Fine, permesu al mi unu lastan admonon. Ni havas en Esp-o unu proverbon, kiu diras: „sonoriloj vokas al preĝejo kaj mem neniam eniras". Ne imitu ilin, mi petas. Se prosperis al mi vin persvadi, aŭ eĉ simple levi en vi ian dubon, ne lasu dormi la aferon: esploru ĝin malvarme kaj konvinkiĝu mem pri la nobleco kaj indeco de la vin postulanta tasko. Ne hezitu, sed kuraĝe venu al ni, ke ni ĉiuj kune faru el nia idealo efektivan bonfaron por la pensanta homaro. Ĉar tiel grandega kultura progreso, mi insiste ripetas, ne dependas de, mi ne scias kia alta instanco, de la suverena dekreto de iaj mondpotenculoj: ĝi kuŝas tute en viaj manoj — simile al tiu Regno de Dio, pri kiu la Evangelio konsilas al ni ne demandi, kiam ĝi venos — „ĉar, jen! la Regno de Dio estas inter vi!"
(La portreto de Prof. Waringhien troviĝis en L.E. de Okt. sen mencio).

Wilt ge van een goed Esperanto-boek als St. Nicolaasgeschenk verzekerd zijn? Bestel het dan nu reeds. Libro Servo F.L.E. Postbus 8002. Postgiro 111278.

Propaganda in Vlaanderen

Van 6 tot 23 September l.l. had te Gent de eerste Jaarbeurs der Vlaanderen plaats. Vermits in zulke tentoonstellingen alle nuttigs te bewonderen is, vonden de Gentse Esperantisten daarin ook een vruchtbaar terrein voor hun propaganda.
Met verenigde krachten werd alles in het werk gesteld om een stand op te richten. In medehulp van „Flandra Esperanto-Instituto" en de Gentse Afdeling van „Reĝa Belga Ligo", die ons propaganda- en leermateriaal bezorgde, kon er goed gewerkt worden. Acht duizend propagandaschriften werden uitgedeeld. Propaganda-brochures en leermateriaal werden verkocht.... en zoveel hadden we te kort! Nooit heeft een congres zoveel belangstelling gewekt als onze stand. Duizenden leken werden er overtuigd van ons goede doel, door de welsprekendheid van onze propagandaleiders en leden van dienst in de stand. Waarlijk, een onverhoopt succes!

Er is mooi samengewerkt onder de Gentse gesamideanoj, tot het verwezenlijken dezer propaganda. Die dagen hebben bewezen hoe de Gentse Esperantisten hun plicht begrijpen. We voegen een woord van lof toe aan de leiders van *„Amika Rondo Esperantista"*, die vaak privaat werk hebben achteruit gezet om in de paar dagen, die ons gegund waren om klaar te komen, alles tot een goed einde te brengen.
Een bijzonder woord van dank aan de Firma Brown-Fortuna, Coupure, Gent, die ons totaal belangloos haar fabricatie-meubelen ter beschikking stelde gedurende gans de duur der Jaarbeurs.
Nogmaals dank aan al onze medewerkers.

„GENTAJ LABORISTAJ ESPERANTISTOJ"
Afd. Gent (Vlaanderen) „F.L.E."

El Francio al Nederlando

Karaj Gefratoj

Per tiu ĉi komuna letero, ni deziras al vi esprimi nian elkoran dankon, pro via familia kaj varma akceptado, dum nia restado en Nederlando. Ni petas pardonon de tiuj kamaradoj, kiuj afable invitis nin kaj vane atendis nian alvenon. La rapida foriro de la feriaj tagoj, ne permesis al ni, plenumi niajn promesojn kaj devigis nin ŝanĝi la vojaĝplanon, kiun ni projektis.
Denove ni estas en Parizo kaj jam rekomencis la ĉiutagan dejoron; sed restas vigla en niaj koroj la memoraĵo de nia trisemajna restado en Esperantio-Wernhout, Breda, Rotterdam, Delft, Den Haag, Haarlem, Beverwijk, Amsterdam, Maarsen, tiom da lokoj al kiuj alkroĉiĝas en nia memoro, karaj kaj amataj bildoj de la feliĉaj tagoj.
Tiu vojaĝo estis por ni la unua, kiun ni faris eksterlande kaj la unua kontakto kun eksterlandaj gekamaradoj pere de Esperanto. Tiu vojaĝo permesis al ni konstati sperte la ĉefajn valorojn de nia komuna lingvo!
Unue: Esperanto estas viva kaj parolinda lingvo — nia komuna lingva praktikado publike permesis eĉ varbi novajn adeptojn, kiam la aŭskultantoj rimarkis kiom bone kaj lerte ni povis interkompreniĝi.
Due: Esperanto havas grave moralan valoron, ĝi estas la ilo de la popola interfratiĝo. Dank' al ĝi, ni pligrandigis nian familion kaj tiu amrondo fariĝos tutmonda, per nia senĉesa agado, tial la fama dirajo „Proletoj el ĉiuj landoj unuiĝos fariĝos realeco. P. Faugières.

PRI SOVETIO.

Plurfoje atingas nin petoj pri informo rilate Esperanton en Sovet Unio. En „Paco kaj Justeco" (Brugge) ni legas informon de I.E.L., ke ĉ. 1936 la Soveta Registaro per dekreto malpermesis al Sovetanoj aparteni al organizajoj, kies sidejo ne estas en Sovetio.
Kaj ĉ. 1938 aperis nova dekreto laŭ kiu ĉiu kultura agado estas malpermesata, kiu ne estas entreprenita de la Registaro mem. Sekve malaperis la Soveta Esp. organizajo kaj ĉiuj grupoj en tiu lando. Oni ne malpermesis la uzadon de Esperanto.
Ĉe tiu informo de I.E.L. ni notu, ke ankaŭ ni en Nederlando ricevis ankoraŭ nenian signon de esperanto-vivo el Sovetio. Kiu el niaj legantoj havas pli bonan informon?

Esperanto in Brazilië

De Braziliaanse regering heeft onlangs een wet uitgevaardigd, inhoudende een verbod van verschijnen van bladen geredigeerd in een vreemde taal. Dagbladen en tijdschriften mogen enkel uitkomen in de nationale taal. De rechtbank heeft uitgemaakt, dat het Esperanto daarmede *niet* verboden is, aangezien dit een neutrale taal is, welke geen gevaar oplevert voor de vorming van vreemdelingencentra, in strijd met de Braziliaanse belangen. Ter voorkoming daarvan dient deze wet. Esperanto is dus de enige „vreemde" taal waarin tijdschriften in Brazilië mogen uitkomen!

Argentijnse esperantisten helpen!

In Argentina Esperantisto lezen wij een besluit van de Argentina Esperanto Ligo, om pakketten met levensmiddelen en kleding te zenden aan Europese esperantisten in de noodlijdende landen, onder het motto: „duoble donas, kiu tuj donas".

Esperanto bij het onderwijs

In de Middelbare Technische School te Den Haag wordt Esperanto onderdezen aan 76 leerlingen, den directeur en drie assistenten. Ir. Isbrücker leidt de curssussen.
Het IJslandse parlement verwierp met 11 tegen 9 stemmen, de verplichte invoering van Esperanto in de gymnasia.

RECENZO.

La granda aventuro kaj aliaj noveloj, de Ferenc Szilágyi, volumo IIa de Literatura Klubo Stelo Libro; eld.: Eldona Societo Esperanto, Stockholm; 19½ × 13 cm., 144 pĝ.; prezo: bind. f 5.70, broŝ. f 4.30.
Kolekto da noveloj, el kiuj kelkaj jam antaŭe aperis en la libro „Tra la Fabeloceano". Plej diversa estas ilia enhavo: de pure reala ĝis fantazia; en kelkaj la aŭtoro trafe esprimis la sentimentojn de l' vivo animo.
Precipe sukcesaj ŝajnas al ni la revorakonto „La granda aventuro", la historieto „Pri mia knabina animo" kun esperantista tendenco, la tragika „Sennome", kiu metas nin en la teruran militan mizeron, kaj la historia elmilita skizo „Libera rabo". En ĉiuj la aŭtoro ĉarme aŭ krude, laŭ la tendenco, scias majstre pentri la okazaĵobildojn kaj sentimentojn. Malan opinion ni havas pri la groteskaj komedietoj en la fino de la libro, en kiuj ni ne sukcesas trafi la celitan spriton, kaj niaopinie ne konformas al la ceteraj, diversatendece interesaj rakontoj, lasante impreson pri sensignifeco.
Ke la aŭtoro elektis „La granda aventuro" kiel titolon por la libro, ne ŝajnas al ni sukceso. Ni iom timas, ke legantoj, kiujn allogis tia titolo, senkomente, iom seniluziiĝas, se trovante en la verko ion, kion oni nuntempe sentas „granda aventuro".
Szilágyi apartenas al la unuarangaj stilistoj, kaj en tiu ĉi libro li plene sukcesis elmontri siajn lingvajn kapablojn. Lia stilo estas facilforma, varia, ialoke kaprica, sed ĉie klare flua. La plej delikatajn sentimentojn Szilágyi scias esprimi per trafe ĝustaj lingvobildoj. Pluraj tiaj esprimoj kaj interesaj vortkombinoj pruvas, ke li scias „manipuli" la lingvon laŭ ĉiaj bezonoj.
La eksteraĵo estas luksa, sed ne solida, ĉar la tuta bindaĵo estas nurpapera. G.J.D.

GROET UIT TSJECHO-SLOVAKIJE.

In 't Tsjechische Weekblad Jiruskuv Kraj, dat een wekelijkse Esperantorubriek heeft, vonden wij onderstaande regels van de redactie, gericht tot de Nederlanders, die in het voorjaar van 1945 uit de krijgsgevangenschap huiswaarts kerend, de stad Praag doortrokken.
„La redakcio de tiu ĉi gazeto dankas kore al sro F. Faulhaber, honora prezidanto de la Federacio de laboristaj esperantistoj en Amsterdam, por sendita letero kaj interesaj gazetoj — kaj petas lin, ke li afable interpretu fratajn salutojn de Náchod-anoj al ĉiuj bravaj Nederlandanoj, kiuj tra nia urbo printempe 1945 el barbara militkaptitejo hejmen revenis." — Ŝimáne.

WILLIAM BAILY †

La 5an de aŭgusto 1946 mortis en Dyserth (Kimrujo) William Bailey, Lingva Komitatano kaj Akademiano.
Bailey profunde studis la verkojn de nia Majstro, kies lingvo-uzon kaj stilon li tre precize, eĉ sklave imitis. La Enciklopedio de Esperanto nomas lin „vivanta konkordanco al la Zamenhofa verkaro". Li kunlaboris en la kontrolado de la Bibliaj tradukoj kaj tradukis i.a. „Petrolon!" de Upton Sinclair.
Kiam nia Asocio decidis aperigi trian eldonon de „La batalo de l' vivo" de Charles Dickens, tradukita de d-ro Zamenhof, li afable prezentis al nia Literatura Komitato sian helpon. Zorge li komparis la duan eldonon kun la unua, aperinta en „La Esperantisto" kaj sendis al ni liston da preseraroj.
Li plue komparis la tradukon kun la originalo kaj korektis kelkajn erare uzitajn vortojn. William Baily iĝis preskaŭ 80-jara.

F. Faulhaber.

ESPERANTO-EXAMEN.

In de uitslagen der examens van 30-5-1946 bleef onvermeld bij de geslaagden voor diploma A, de heer J. Quispel te Rotterdam.

BESTUURS MEDEDELINGEN

Radio.

Op Zaterdag 9 November a.s. van 16.30—16.45 spreekt k-do R. Israëls, voor de Vara over: **Esperanto en de blinden.**

L.E. voor cursisten.

Ten behoeve van de cursisten kunnen de afdelingen collectieve abonnementen bestellen op L.E. Tegen betaling van f 0.50 ontvangt de cursist via de afdeling ons orgaan gedurende zes maanden.

Nieuwe Afdeling.

Afdeling Den Helder is herleefd. Secretaris is k-do H. Schouwvlieger, Bloemstraat 52, Den Helder.

N.J.H.C.

Onze bond heeft zich wederom aangesloten bij de Ned. Jeugdherberg Centrale, zodat de leden weer, zoals voor de oorlog, gebruik kunnen maken van de diensten van deze voor trekkers zo nuttige organisatie.

Vragenlijsten

worden opnieuw gedrukt en ter beschikking van de districten gesteld. Afdelingen, welke ze dus voor nieuwe leden enz. nodig hebben, dienen zich voortaan tot hun district te wenden.

Kwartaalstaten.

De afd. besturen dienen deze te zenden aan de districtsbesturen. Het bondsbestuur verzoekt de districtsbesturen op hun kwartaalstaten elke afdeling afzonderlijk te vermelden.

Betalingen.

Bij betalingen gelieve men vooral op giro- en postwisselstroken te vermelden, waarvoor de betaling dient.
Betalingen voor abonnementen L.E. en La Progresanto moeten geschieden aan de Bond, dus op postgiro nummer 331133 of Gem. Giro F 930. Betalingen voor abonnementen „Internacia Kulturo" aan de Libro-Servo, dus op postgiro nr. 111278.
Betalingen aan de bond en aan de Libro-Servo liefst afzonderlijk; dit voorkomt vergissingen en vertraging.
Bestellingen aan de Libro-Servo liefst afzonderlijk op een briefkaart; bij bestelling op postwissel- of girostrook, uitdrukkelijk vermelden, dat de betaling voor deze bestelling geldt. Herhaaldelijk worden betalingen ontvangen met de vermelding „voor..... (volgt titel). Later blijkt, dat men dit werk tegelijk wenste te bestellen, doch omdat dit uit de omschrijving niet bleek, werd de betaling geboekt als betaling voor een reeds ontvangen zending.
Werkt mede om onnodige correspondentie te vermijden waardoor tijd gespaard wordt voor andere werkzaamheden.

Nia kongreso

La minista lampo estas eklumigita. Ĝi logas vin al la Kongreso en Limburgo. La O.K.K. komencis sian laboron. Ĝi faras kaj faros sian eblon sukcesigi nian 28an Kongreson. Sed ni ne povas fari tion sen la helpo de vi ĉiuj. Ni aŭdis, ke oni en diversaj sekcioj fondis ŝpargrupon por faciligi la viziton al la Kongreso. La aliaj sekcioj sekvu tiun bonan ekzemplon. Pli facile flankenmeti ĉiusemajne etan sumon ol en unu fojo la grandan sumon por vojaĝo al la malproksima Heerlen.
Salonon ni jam trovis, la belan „Beambten-Casino", kiun la ŝtatminejoj disponigis al ni. Ĝi troviĝas en Treebeek, kvartalo de la komunumo Heerlen.
La sekretario kaj kasisto de la O.K.K. interŝanĝis siajn funkciojn pro praktikaj konsideroj. Sekretario nun estas k-do Hartman, Maastrichterlaan 39, Waubach kaj kasistino k-dino de Lange, Spoorstr. 9, Nuth.
Jam nun preparu vian viziton al Heerlen. Sud-Limburgo miru pri tiom da Laboristaj Esperantistoj.

La O.K.K.

Letero al la usonaj laboristaj esperantistoj

Karaj ĝekamaradoj.
Unu el la taskoj de la L. E. A.-Komitato de S.A.T. estas: starigi aŭ helpi en la starigo de L.E.A.-oj*) en tiuj landoj, kie ne jam ekzistas Laborista Esperanto-Asocio.
Pro tio ĝi permesas al si miksi sin en aferon, kiu verdire povus esti nomata la ekskluziva tereno de la usonaj kamaradoj mem.
La izolita aĝado de iuj esperantistoj povas rikolti certajn sukcesojn, sed neniam kondukas al regula kaj celtrafa progreso. Tio validas ne nur por tiuj landoj, kiuj estas sufiĉe maturaj por organizita propagandado, sed ankaŭ por landoj, kia Usono, kie la bezono je lingvo internacia ne jam estas sentata ĉe ĉiu paŝo en la vivo.
Ankaŭ en Usono ni povas atendi definitivajn rezultatojn nur, se la tieaj laboristaj Esperantistoj organizas sin konscie kaj firmvole. Sekve de tio speciala laborista Esperanto-asocio estas urĝe bezonata. Nederlando ekz. ĝuas en la movado certan reputacion. Eĉ en la plej malgrandaj vilaĝoj kaj urbetoj Esperanto jam estas konata kaj proporcie nenie troviĝas tiom da esperantistoj. Kaj tio ne nur estas sekvo de la fakto, ke oni en Nederlando kutimas lerni aliajn lingvojn, kaj ke la popolklereco estas konsiderinde alta (la analfabetismo proksimiĝas al nulo!), sed ankaŭ pro tio, ke tie aĝadas celtrafa Laborista Esperanto-Asocio, kiu energie kaj sisteme disvastigas nian aferon en laboristaj rondoj.
Atente al ĉi tiuj konsideroj ni varme pledas por la starigo de Usona L.E.A. Kiel oni plenumu tion?
Ĉi tiu letero estas sendita al diversaj adresoj en Usono. Ĝi povas formi la unuan interkontaktiĝon.
Plej baldaŭ estu formata estraro aŭ plenum-komitato, se eble en unu loko. Ĉu Los Angeles ne povus liveri la bezonatajn fortojn?
Provizore k-do E. Fox, 1504 N. Pulaski Street, Baltimore 17, Md., U.S.A. pretas funkcii kiel sekretario ĝis elekto de definitiva estraro.
Plie necesas eldoni gazeton aŭ bultenon interligantan la membraron. En la diversaj urboj stariĝu sekcioj, kiuj okupu sin pri loka propagando kaj krom tio en la diversaj ŝtatoj de Usono la tieaj sekcioj kaj izolitaj membroj konsistigu ŝtatajn aŭ distriktajn estrarojn, plenumantajn la laboron en la tuta ŝtato. En la urboj, kie estas nur unu aŭ du membroj, tiuj membroj aliĝu kiel izolitaj membroj kaj klopodu, helpate de ŝtataj aŭ tutnacia estraroj varbi novulojn por la starigo de sekcioj.
Kamaradoj en Usono, la graveco de Usono en la mondo metas gravan taskon sur viajn ŝultrojn; ekagu kaj komprenu, ke la L.E.A.-Komitato de S.A.T. ĉiel klopodos helpi kaj subteni vin. Prezentu vian opinion kaj viajn sugestojn al k-do E. Fox.

Por la L.E.A. Komitato. W. F. Kruit.

*) *L.E.A.* = Laborista Esperanto Asocio.
L.E.A.-Komitato en S.A.T. = La Kom. en kiu estas reprezentataj la estraroj de la naciaj L.E.A.-oj kiuj prizorgas la internacian por-esperanto-laborojn. *Usono* = U.S.A.

JUBILEUM J. L. BRUIJN.

Ons Haagse lid k-do J. L. Bruyn viert dezer dagen zijn veertigjarig esperantisten-jubileum. Zoals het in het leven van een esperantist gaat, valt een datum moeilijk aan te geven. Onze vriend Bruyn begon zijn studie in de zomer van 1906, nadat hij uit België de esperantistenbacil mee naar huis kreeg, zo lezen wij in „Oude Herinneringen" van zijn hand verschenen in L.E. van 12 Nov. 1932, blz. 148. Zo zeer stond hij in „lichterlaaie", dat hij naar de pen greep en in het Volksdagblad van 17 en 18 Oct. 1906 een geestdriftig artikel schreef, over „Het nut van een wereldhulptaal voor de arbeidersbeweging". Een honderdtal lezers van dit eerste dagblad, dat in ons land zijn kolommen openstelde voor Esperanto, reageerde hierop. 5 Nov. 1906 begon hij een esperantorubriek in dat blad, na zelf in 3 maanden zich de grondregels van Esperanto te hebben eigen gemaakt. Dat hij toen nog niet aan het eind van zijn studie was, geloven wij gaarne. Maar dat hij nu nog niet aan het eind van zijn strijd voor de invoering van Esperanto is, had k-do Bruyn, toen hij als 26-jarige zijn propaganda begon, zeker niet verwacht! Waren allen de Esperantobeweging even trouw gebleven en hadden als hij een werkzaam aandeel daarin genomen, dan zou veel van hetgeen hij zich toen zal hebben voorgesteld, reeds verwezenlijkt zijn. Maar al moge de arbeidersbeweging nog steeds in grove kortzichtigheid, geen gebruik maken van Esperanto, pioniers als k-do Bruyn, mogen het genoegen smaken, dat althans duizenden arbeiders zelf er wel de vruchten van kunnen plukken.
K-do Bruyn is nog steeds een werkzaam lid van onze bond. Hij kan op een vruchtbaar esperantisten-leven terugzien. Hij was o.m. redacteur van de Int. Socia Revuo, van Hol. Pioniro, en gedurende verscheidene jaren directeur van de Centra Esp. Librejo. Voorts secr.-penningm. van het 12e Universala Kongreso.
Aan den pionier der arbeiders esperantistenbeweging heden onze dank voor zijn trouw en toewijding.

EL LA SEKCIOJ

SEKCIO: A'DAM VII „Esperanto Venkos".
Sekr.: Meidoornplein 5 b., N.

Ni luis novan salonon por niaj konversacivesperoj en la konstruaĵo Nachtegaalstraat. La unuan vesperon en nia nova salono, ĉeestis du dek gemembroj, tio ĝojigis nin. K-do van Haren parolis pri: „la certeco de Nia Idealo", kion li faris laŭ sia popra maniero, klare kaj humore. Estis agrabla kaj instrua vespero. Ni esperas, ke en la estonteco la gemembroj regule vizitos la konversacivesperojn ĉiun lundvesperon.

SEKCIO: A'DAM IX „Ĉiam Antaŭen".
Sekr.: Beemsterstraat 16, Nieuwendam.

La de ni per ĉiuj rimedoj entreprenita propagando en la verda monato, ne alportis la rezultaton atenditan. Efektive, nia modesta tamen laŭcele aranĝita montra fenestro, tiris la atenton de multaj. Sed bedaŭrinde nur malgranda nombro trovis la vojon al nia, je la 23a de Sept. okazigita bone sukcesinta propagando-kunveno.
Kunlaboris „La Verdaj Steloj", kreinte dum la kunestado gajan sferon. K-do van Haren per celtrafe dokumentita parolado sendube donis fortan puŝon al la hezitemuloj. Anoncis sin 10 kursanoj.
Al la kunlaborintoj koran dankon. Apartan dankon meritas la butikisto Sinjoro Veldhuisen, kiu, kvankam havante nenion komunan kun Esperanto, tamen lojale disponigis al ni dum 2 semajnoj sian montran fenestron. E. J. v. d. Voort, Sekr.

SEKCIO: ENSCHEDE.
Sekr.: van Coeverdenstraat 39.

Ni aranĝas 3 kursojn; unu de nia sekcio kun 25 partoprenantoj kaj du pere de kvartalunuiĝoj „West" kaj „Lipperkerkstraat" kun respektive 5 kaj 15 anoj.
Do la propagando ne estis vana. Persistu!

SEKCIO: GRONINGEN.
Sekr. Van Heemkerckstraat 14A, Tel. 29662.

La 28an kaj 29an de Septembro ni aranĝis kune kun aliaj esperanto-organizoj tre interesan ekspozicion. Ni spertis la interesiĝon de la urbestraro. Sabaton je la kvina, skabeno Molendijk malfermis la ekspozicion. La ĝazetaro, multaj personoj el la instruo-rondoj, junularorganizoj, sindikatoj kaj personoj el gravaj instancoj ĉeestis. Ambaŭ tagojn la ekspozicio estis vizitata de multaj personoj, kiuj opiniis ke ni tre sukcesis en niaj klopodoj interesiĝi multajn pri nia lingvo. Pluraj personoj enskribiĝis sin por komenckurso. Ni povas esti tre kontentaj pri la rezultato. Sekr.

SEKCIO: HAGO.
Sekr.: Lenteweg 4.

Kelkfoje min atingis la rimarkigo, ke neniam oni legas ion en L. E. pri nia sekcio. La kaŭzo estas, ke mi trovas superfluaj la sciigojn en L. E., ĉar ni posedas propran gazeton „Haga Interkontaktilo", regule ĉiumonate aperantan, en kiu mi neniam preterlasas informi nian anaron pri niaj aranĝoj. Sekve la spacon en L. E. oni povas pli bone apliki por tiuj sekcioj, ne disponantaj pri propra gazeto aŭ por aliaj celoj. Ke mi ĉifoje tamen faras escepton, kaŭzas la unujara reekzistado de supre nomita sekcio.
Komencanta sian agadon en Hago nia sekcio nombris 61 anojn. Ĝi atingis ĝis nun jam 220 anojn. Ĉi tiu kreskado estas sufiĉe kontentiga, kvankam nur 50 % de la antaŭmilita membro-nombro.
Sinsekve stariĝis kaj pli malpli regule funkcias kvin subsekcioj.
Oni do povas konstati, ke sekcio Hago ne mortis, sed vivas. La aferoj marŝas laŭdezire, kvankam multaj el niaj anoj ne jam funde komprenas la novan situacion ĉi urban.

SEKCIO: HENGELO (O). „Al Frateco".
Sekr.: Wilderinksplein 13.

Mardon la 1an de Oktobro okazis letervespero kun membro-kunveno, kiu estis sufiĉe bone vizitata. Niaj membroj profitis la ricevintajn skribajojn por pliriĉigi siajn korespondajojn.
Por ĝustigi eraron en nia antaŭ-lasta anonco, ni sciigas, ke kiel lernilo la nova lernolibro de k-do G. P. de Bruin estos uzata. En la kadro de la Verda Monato ni varbis kelkajn FLE-Amikaranojn kaj disdonis 4000 flugfoliojn. Okazis ankaŭ Esperanto-ekspozicio en la Domo de Abstinuloj kaj provleciono, bone recenzataj en la Vrije Twentse Courant. Jam aniĝis 13 kursanoj. Elektiĝis k-do J. G. Kuster kiel distriktestrarano.

SEKCIO: BEVERWIJK „Frateco". Sekr.: Corn. Matersweg 13.

Dum la verda monato okazis ekspozicio en „Statenhuis" Zeestr. Ni sendis al ĉiuj enloĝantoj de Beverwijk flugfoliojn, leterojn al la politikaj partioj, fakaj grupoj k.t.p. Aparta ekspozicio estis en la elmontrejo de la „Kennemer Kuriero" bele aranĝita de k-do van Hulst el Harlemo. Dank'al la desegnoarto kaj aktiveco de nia pioniro Jac. van Wijngaarden kaj aliaj, ni havis belaspektajn afiŝojn kaj bonsonantajn devizojn.

Ni enskribis proks. 45 partoprenontojn por niaj kursoj. Oni petis al ni gvidi kaj prizorgi komenckurson por junulargrupo. La Skoltoj en Beverwijk organizas kurson kaj petis al ni liveri la lernolibrojn. Momente ni estas la nura Esperanto-grupo en Beverwijk **Do entute proks. cento da partoprenontoj al diversaj Esperantokursoj.** Gekdoj, ni esperas, ke aliaj sekcioj atingis pli bonajn resultatojn kiuj estos por ni instigo, daŭrigi kaj ankoraŭ pli intense propagandi nian karan lingvon. La Sekretario.

SEKCIO: HOENSBROEK „Unueco".
Sekr.: Spoorstraat 9, Nuth.

Dum la verda monato ni faris propagandon grandskale per flugfolioj, afiŝoj k.t.p. En Hoensbroek kaj Nuth ni aranĝis ekspoziciojn. Tiu en Nuth estis ebla pro partopreno en loka ekspozicio de la „Buurtvereniging Nuinhof", kiu donacas unu procenton de la enspezoj al Nosobe. C 1500 personoj, inter kiuj la urbestro, vizitis la ekspozicion kiu havis grandan propagandvaloron. Ekzemplo por aliaj sekcioj! La rezultoj ne estis tiel, kiel ni esperis, tamen ni sukcesis aranĝi elementajn kursojn, same kiel en Nuth. La kursgvidantoj estas: k-dino de Lange en Nuth kaj k-do Boon en Hoensbroek. Ni jam spertis la facilecon de la nova lernolibro „Facile Lerni Esperanton". Ni aranĝas konversacivesperojn alternsemajne, en kiuj estas invititaj la membroj de la najbaraj sekcioj.

SEKCIO: LAREN—BLARICUM.

La 26an de septembro okazis ĉe ni propagandvespero en kiu kam. J. Meyer el Muiderberg parolis. Rilate la lernadon de la lingvo li komparis la gramatikon de ĝi kun la franca, angla kaj germana lingvoj. La „Gojaj Trubaduroj" kantis kelkajn gajajn kantojn.
Ni aranĝis je la sama vespero malgrandan ekspozicion. Malgraŭ la malmultaj vizitantoj la vespero vere sukcesis. Ni rikoltis kelkajn kursanojn kaj disdonis la F.L.E. amikarbiletojn. Marie Greefkes, Sekr.

DISTR.: AMSTERDAM.

Okazos 5 prelegoj. La unua temas pri „Renovigo de instruado en Nederlando".
Eksterlandanoj pritraktos la instruadon en sia lando.
Kostoj ƒ 1.50 por la tuta serio. Tuja anonco necesas, ĉe G. J. Burgman, Pieter Aertszstraat 83 (Z).

DISTR.: LIMBURG.

La 29an de Septembro okazis kontentiga distriktkunveno en Hoensbroek. Ĉeestis ĉefestrarano, k-do van Haren, invitita de sekcio Heerlerheide. Estis pritraktata la vojaĝo al Liège.
La ekspoziciomaterialo de la distrikto estis en Nuth, kaj en Brunssum. K-do van Haren paroladis pri la neceso de Esperanto.
La kurso por fariĝi kapablaj kusgvidantoj denove komenciĝas ĉe k-do Sterken hejme, ĉiun unuan dimanĉon de la monato. La elekton de kunhelpantoj, por prizorgi la tranoktadon dum la kongreso, plej bone povas fari la sekcio-estraroj mem, ĉar ili plej bone konas la helpontojn. Fine ni decidis, ke de nun la distrikto kunvenos ĉiun lastan dimanĉon de la monato.

S. A. T. RONDOJ.

AMERSFORTO.

Dimanĉe la 29an de Septembro, okazis kunveno, ĉe k-do Kraats. Ĉeestis 9 anoj. Ni priparolis la artikolon „La Situacio en Bulgario", lokita en „Kosmopolito" de Julio. S. van Houten.

AMSTERDAMO.

La *24an de Novembro*, k-do F. Faulhaber paroladus pri „Literaturo". Notu la daton! La kunveno okazos en „De Arend", Planciusstraat, angulo Breeuwerstraat. S. A. T. anoj montru sian matrikulon. Ne-anoj pagu 10 cendojn. Venu ĝustatempe! La kunsido daŭros de la deka ĝis la dekdua horo.
H. Oudenhoven Bishoff (perantino). Bestevaerstraat 127³.

ROTERDAMO.

„Religio kaj ateismo" la temo de nia S.A.T.-kunveno, okazonta la *24an de Novembro* en Rusthoflaan 53. K-do C. Coppens faros la enkondukon. Komenco akurate je la 10.30 h.